

Datum van de excursie:	25 Augustus 2016
Bezochte gebied:	Oostvaardersplassen, 5600 ha wetland tussen Almere en Lelystad, Excursie van 08.00 tot 13.00 uur
Begeleider:	Robert de Groot

Weer: De heetste 25 Augustus ooit, sinds het begin van de waarnemingen. 30+ graad Celsius. Natuurlijk geen regen en weinig wind.

Opmerkelijk: Meer dan 40 Casarca's, roestig oranje-bruin in de polder.

Soortenlijst

Nederlandse naam	English name	Scientific name
Fuut	Great Crested Grebe	<i>Podiceps cristatus</i>
Dodaars	Little Grebe	<i>Tachybaptus ruficollis</i>
Aalscholver	Great Cormorant	<i>Phalacrocorax carbo</i>
Grote zilverreiger	Great Egret	<i>Casmerodius albus</i>
Blauwe reiger	Grey Heron	<i>Ardea cinerea</i>
Lepelaar	(Eurasian) Spoonbill	<i>Platalea leucorodia</i>
Knobbelzwaan	Mute Swan	<i>Cygnus olor</i>
Grauwe gans	Greylag Goose	<i>Anser anser</i>
Grote Canadese gans	Greater Canada Goose	<i>Branta canadensis</i>
Brandgans	Barnacle Goose	<i>Branta leucopsis</i>
Bergeend	(Common) Shelduck	<i>Tadorna tadorna</i>
Casarca	Ruddy shelduck	<i>Tadorna ferruginea</i>
Nijlgans	Egyptian Goose	<i>Alopochen aegyptiacus</i>
Smient	(Eurasian) Wigeon	<i>Anas penelope</i>
Wilde eend	Mallard	<i>Anas platyrhynchos</i>
Krakeend	Gadwall	<i>Anas strepera</i>
Slobeend	(Northern) Shoveler	<i>Anas clypeata</i>
Wintertaling	(Common) Teal	<i>Anas crecca</i>
Kuifeend	Tufted Duck	<i>Aythya fuligula</i>
Bruine kiekendief	Marsh Harrier	<i>Circus aeruginosus</i>
Sperwer	(Eurasian) Sparrowhawk	<i>Accipiter nisus</i>
Buizerd	(Common) Buzzard	<i>Buteo buteo</i>
Zeearend	White-tailed Eagle	<i>Haliaeetus albicilla</i>
Torenvalk	(Common) Kestrel	<i>Falco tinnunculus</i>
Waterhoen	Moorhen	<i>Gallinula chloropus</i>
Meerkoet	(Common) Coot	<i>Fulica atra</i>
Kievit	Northern Lapwing	<i>Vanellus vanellus</i>
Groenpootruiter	(Common) Greenshank	<i>Tringa nebularia</i>
Oeverloper	(Common) Sandpiper	<i>Actitis hypoleucos</i>
Watersnip	(Common) Snipe	<i>Gallinago gallinago</i>
Kokmeeuw	Black headed Gull	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>
Stormmeeuw	(Common) Gull	<i>Larus canus</i>
Zilvermeeuw	Herring Gull	<i>Larus argentatus</i>
Grote mantelmeeuw	Greater Black-backed Gull	<i>Larus marinus</i>

Flevo Birdwatching

Kleine mantelmeeuw	Lesser Black-backed Gull	<i>Larus fuscus</i>
Visdief	(Common) Tern	<i>Sterna hirundo</i>
Zwarte stern	Black Tern	<i>Chlidonias niger</i>
Houtduif	Wood Pigeon	<i>Columba palumbus</i>
Holenduif	Stock Dove	<i>Columba oenas</i>
Oeverzwaluw	Sand Martin	<i>Riparia riparia</i>
Boerenzwaluw	Barn Swallow	<i>Hirundo rustica</i>
Huiszwaluw	House Martin	<i>Delichon urbica</i>
Witte kwikstaart	White Wagtail	<i>Motacilla alba</i>
Gele kwikstaart	Yellow Wagtail	<i>Motacilla flava</i>
Pimpelmees	Blue Tit	<i>Parus caeruleus</i>
Koolmees	Great Tit	<i>Parus major</i>
Spreeuw	(Common) Starling	<i>Sturnus vulgaris</i>
Ekster	Magpie	<i>Pica pica</i>
Kauw	(Eurasian) Jackdaw	<i>Corvus monedula</i>
Raaf	(Common) Raven	<i>Corvus corax</i>
Zwarte kraai	Carrion Crow	<i>Corvus corone</i>
Huismus	House Sparrow	<i>Passer domesticus</i>
Putter	Goldfinch	<i>Carduelis carduelis</i>

..

53

Soorten waargenomen /
Species observed

..

0

(H) = Alleen gehoord /
Heard only

..

53

Total

Nummers tussen haakjes corresponderen met nummers op de kaart hieronder. Groene tekst is algemene beschrijving, zwart is waargenomen op excursie

Oostvaarder(1), NME Centrum gemeente Almere. Twee verdiepingen vogelplezier. Op de eerst verdieping een zaal met glazen ramen die een goed uitzicht biedt op de Oostvaardersplassen. Soms, in de zomer, kunnen de ramen worden opengeschoven. Op de tweede verdieping ligt het Kraaiennest, een open balkon, wel met een dak erboven, maar zonder de vertekening die zelfs de beste ruiten toch nog altijd geven. Op de eilandjes in het meer voor dit gebouw broeden Kluut, Kievit, Kleine Plevier: Altijd zijn er Grauwe Ganzen en het spektakel van een Vos in de lente die de gansjes belaaft. Goede kans op meerdere soorten roofvogels, Zeearend, Slechtvalk, Bruine Kiekendief maar ook Sperwer, Havik, Buizerd en soms, voor een paar dagen in de herfst Visarend: Het punt waar we elkaar ontmoetten. Om 08.00 uur is het gebouw nog gesloten en kunnen we alleen vanaf het terras ervoor, naar het beschermde gebied kijken. Grauwe- en Brandganzen. In het ondiepe water komen de vinnen en ruggen van behoorlijk grote Karpers (*Cyprinus carpio*) boven het water uit. Twee Blauwe Reigers hebben meer aandacht voor elkaar dan voor die vissen, die te groot zijn om als prooi te dienen. Een Lepelaar, die in een ondiep deel loopt te vissen, kan deze prooi ook niet aan; die zoekt veel kleiner spul, garnalen, stekelbaarsjes.

Kwelwater (15) Parkeerplaats met inrit die haaks staat op de Oostvaardersdijk, voorzichtig. Ernaast gelegen op een van de laagste punten van Zuid Flevoland enkele hectares ondiep water. Een plas die misschien iets ondieper wordt in de zomer, maar nooit opdroogt. Tegen de herfst is het waterpeil vaak laag en waadvogels foerageren dan in de vrijgekomen modder. Kluut, Tureluur, Witgat, Watersnip. Enorm rietveld naast de plas. Als we Blauwborsten zien of Baardmannen dan is het hier: We rijden hier naar toe via de Thijsseweg en langs het asiel. Vlak daarvoor zien we in een sloot, die we kruisen, een tweetal Dodaarzen en meerdere Meerkoeten en Waterhoentjes. In de buurt van het gemaal Block van Kuffelaar zwemmen grote groepen ruiende Kuifeenden en Futen. Die laatsten beginnen ook al iets van hun broedkleed te verliezen. Op de

doodlopende dam vliegen er Gele Kwikstaarten voorbij, te snel om de ondersoort te bepalen. Wanneer we de parkeerplaats bereiken, eerst koffie en dan de telescoop gebruiken. Kleine groepjes Watersnippen lopen druk te foerageren. Op de kale modder zijn ze goed te zien. Er loopt ook een Groenpootruiter vergezeld van enkele Oeverlopers. Een Lepelaar vliegt voorbij en landt vlakbij, een beetje in het tegenlicht. Dat geldt ook voor grotere groepen Wintertaling, maar gelukkig staan er net een paar waar het licht goed op valt, en kunnen we de spiegel zien. Deze zijn ook in eclips, en dan blijft er weinig over van het prachtkleed. .

Parking Zuid (16) Kleine parkeerplaats met een haakse inrit. Uitzicht over zuidelijk deel van de rietmoerassen en een lange rij struiken die in het water staan. Hier hebben Aalscholvers een kolonie gesticht, waar elk jaar wordt gebreed. Vlak onder de dijk ligt een eilandje met een bijzondere ontstaansgeschiedenis. Ruim een kilometer van de dijk lag het wrak van een Engelse Lancaster bommenwerper. De Genie heeft er een aarden dam naartoe aangelegd, het wrak en de stoffelijke resten van 5 bemanningsleden geborgen en daarna alle grond teruggebracht en er een eiland van gemaakt. Bedoeld voor plevieren en sterns, maar inmiddels overgroeid, en voor hen ongeschikt: We bekijken veel meeuwen op de fuiken, en zien Kok-, Kleine Mantel-, Zilver- en Stormmeeuw. Sommige zijn onvolwassen, maar de meesten kunnen toch netjes een naam krijgen. Visdief begint ook te ruien en krijgen witte voorhoofden. Ze zitten ook op de palen van de fuiken. Aan de landkant van de dijk, veel Aalscholvers in de kolonie, en er vliegen wat Lepelaars en Grote Zilverreigers boven de rietvelden. Terugkijkend zien we een Buizerd boven de dijk bidden, die maakt gebruik van de hellingstijgwind. Dat spaart veel energie voor de roofvogel, en omdat het gras net gemaaid is zal het ook wel makkelijk zijn om muizen te verschalken.

Parking Noord (17) Ruime parkeerplaats met makkelijke inrit. Aan de oostkant van de parkeerplaats is in de verte, op 3.1 km afstand, het nest van de Zeearend te zien. Dichterbij op het ondiepe meer zelden heel veel vogels, maar bij een sterke westenwind willen grote groepen duikeenden (Kuif en Tafel) en Slobeend wel eens schuilen. Het water van dat meer is ondiep en wordt snel troebel door golfslag die modder opwerfelt. Aan de kant van het IJsselmeer ligt een schuilhaven met steigers en golfbrekers. In de zomer heel veel Visdieven, maar ook Noordse Sterns, Kokmeeuwen, Stormmeeuwen en broedende Holenduiven op de golfbreker. De struiken iets meer naar het noorden beschutten soms grote groepen waadvogels, tientallen Watersnippen: Het is ver weg, waarschijnlijk tweeëneenhalve kilometer, maar het is een Zeearend, profiel klopt; brede schouders, korte staart. Die mag op de lijst. De strekdam aan de andere kant zit vol met meeuwen en sterns, we noteren een Grote Mantelmeeuw. Twee steltlopers vliegen weg, het gaat te snel en er is geen zekerheid of dit Steenlopers waren, binnen de kortste keren vliegen ze honderden meters ver boven het IJsselmeer. Tussen de bedrijven door bekijken we ook drie soorten zwaluwen, Boeren-, Huis- en Oeverzwaluw.

Keersluisplas en Bovenwater (9) De eerste ligt ten zuiden van de Knardijk, is ondiep, troebel en vaak goed voor Slobeenden en Lepelaars, voor zichtjagers waardeloos. Deze plas vriest snel dicht en dan verdwijnen de vogels ook allemaal. De ander kant van de dijk heeft het diepere Bovenwater, met waterplanten, helderder. In de winter langer open, en dan goed voor Brilduiker, Nonnetjes, Fuut en vaak Rosse Stekelstaarteend. In trektijd soms honderden Zwarte Sterns en Dwergmeeuwen. Let ook op kleine fuutachtigen: Dodaars en Geoorde Fuut, zelfs vaak in prachtkleed en dan onmiskenbaar, in de winter soms ook Kuifduiker. Knardijk (Vanaf (14) naar het oosten), de scheiding tussen Oostelijk en Zuidelijk Flevoland. De bomen aan de voet van de dijk aan de zuidkant zijn uitlopers van de zinkstukken die destijds de dijk beschermden tegen de golfslag, toen Zuidelijk Flevoland nog niet bestond: Hier natuurlijk ook Kuifeenden en Futen, maar boven het water vliegen er ook enkele Zwarte Sterns. Ze zijn al best ver geruid, toch met hun kortere staart en vaalgrijze bovenkant duidelijk anders dan de Visdieven die hier ook vliegen. Hun gedrag verschilt ook; de Zwarte Sterns pakken prooi, insecten, vanaf het wateroppervlak, zonder ooit te duiken. Op de Keersluisplas staan enkele Lepelaars in het ondiepe water. Een groep Wintertalingen rust hier ook. We maken een korte stop bij het bezoekerscentrum en rijden dan naar de sluis in de Lage Vaart. Langs de plaats waar Bevers graag bomen vellen. Er vliegen heel veel Huiszwaluwen rond het sluisgebouw, de nesten zijn ook goed te zien, er wordt nog steeds gevoerd.

Oostvaardersveld met Krakeendhut (5) en Poelruiterhut (6) Een terrein dat opnieuw is ingericht om dezelfde vier landschappen te hebben als in de Oostvaardersplassen. Maar hier is een aantal paden aangelegd waardoor men toegang heeft en die landschappen kan verkennen. Open water, grasland, rietkragen en

Flevo Birdwatching

wilgenbos. De twee metalen hutten stonden er van oudsher al, het houten kijkscherm is nieuw: Grote Canadese Gans is hier goed in beeld. Smienten in eclips en tienallen Kieviten. We zoeken lang naar de Steltkluten die hier kortelings hebben gebroed, maar zien ze niet. De kudde Konik is tenminste 67 individuen groot. En nu maar hopen op een milde winter, anders gaan de bomen er hier ook aan.

Kleine Praambult (7) Dit was een inderdaad kleine uitkijkheuvel, maar deze is inmiddels vergroot. Het gedeelte van de graslanden wat men van hier uit kan zien is niet zo groot, maar toch levert een korte stop vaak wel wat op. Ook de sloot aan de andere kant van de spoordijk heeft zijn verrassingen. Enkele malen in de vorm van een Chileense Smient: Op de vlakte staat de vegetatie best hoog, nu is er behoorlijk veel te eten voor de kuddes, en eigenlijk staat het groen ook een beetje in de weg. Dichtbij is niet zo veel te zien, maar de Swarovski helpt om iets verder weg te kijken. Een grote groep ganzen staat aan de rand van een poel die langzaam opdroogt (vorige week was hij nog groter). We zien jonge Bergeenden, Grauwe Ganzen en heel veel Casarca's. We tellen er meer dan 40. Eigenlijk bewoners van gebieden ver naar het oosten, kwamen ze vroeger wel eens naar Nederland in invasiejaren. Het was dan waarschijnlijk te droog in het oosten. Samen met ontsnapte en vrijgelaten individuen hier heeft zich langzamerhand een populatie gevestigd in de randmeren. Vooral even ten oosten van Huizen kunnen er soms honderden worden gezien. We pikken ook de Zearend weer op, het is nu duidelijk dat het een volwassen vogel is, met duidelijk lichtere kop en halsstreek.

Grote Praambult (8) Uitzicht over een heel groot terrein. Recht vooruit het oude talud van de brug. Links ervan de restanten van een bos van Vlier, wilg en wat Meidoorn. Volkomen weggegeten door Edelherten en Konik-paarden, die in de winter de bast van de bomen pellen. Rechts een zandvlakte met waterplassen, let hier op Vos, Raaf, in de bomen er omheen zit ook vaker een Havik en vrijwel zeker Buizerd. Heckrund loopt hier ook meestal in beeld: Putters, meerdere soorten zwaluwen, een vrouw Bruine Kiekendief, Raven, Holenduif. Een laatste blik op de Zearend en we besluiten dat het een mooie, doch warme, dag was. Langs de Trekweg rijdend flitst er een tweetal vogels over de weg en het kanaal. De eerste in doodsangst, de tweede een Sperwer. De jacht mislukt, want we zien de Sperwer tellen later een bocht omhoog maken en verder vliegen boven de bomen aan de kant van het spoor. Niet veel verder vliegt er nog een Sperwer, er zal hier wel ergens een nest zitten of hebben gezeten. In de Stripheldenbuurt zitten er nog Kauwen naast de weg, de laatste soort om aan de lijst toe te voegen.

Meer weten? Boeken over de Oostvaardersplassen:

Titel: De Oostvaardersplassen, voorbij de grenzen van het vertrouwde. Fotografie: Ruben Smit.
Tekst: Rinske Hillen en Jan Daan Hillen, in samenwerking met Frans Vera. ISBN 978-90-816300-1-6.

Titel: Oostvaardersplassen, nieuwe natuur op oude zeebodem. Samenstelling: Bremer, P., Berg, L van den, Euverman, G., Wigbels, V., Tempel, J. Uitgever : Staatsbosbeheer ISBN: 90-805009-2-5

Flevo Birdwatching

Hutten en uitkijkeuvels in Flevoland, in of bij het gebied van de Oostvaardersplassen.

Websites met recente informatie:

Algemeen, doorzoekbaar op gebied, soort, tijdvak: www.waarneming.nl

Meer gericht op zeldzame vogels (soms zoogdieren): <https://www.dutchbirding.nl/>

Flevo Birdwatching, van jullie excursie: <http://www.birdsnetherlands.nl/>

Rafiki Birdwatching, jullie gids (binnenkort in Spanje): <http://rafiki-birdwatching.eu/>

Excursie in opdracht van
Flevo Bird Watching uitgevoerd door:

RAFIKI BIRDWATCHING

